

sedaj nimamo nobene, Nemci pa imajo dve, eno v Gradei, drugo v Leobnu. — Korošci in Gorjanci prosijo za železnico skoz planine v Salburško in Nemško. Draga bi bila strašno. — Hrvati so državni zbor ogerski v Budimpešti zapustili, ker Magjari niso hoteli poslušati bana Pejačevića, kar ima zoper nasvetovane nove davkarske postavbe. To je zopet zagvozda med zaveznike Hrvate in Magjare. Za Bosno in Hercegovino proglašen je novi pravdni red za civilne pravde in nastavljeni bodo kmalu advokatje, 4 v Sarajevu, po 2 v Mostaru, Bihači, Travniku in Tuzli.

Vnanje države. Kronanje ruskega carja in carice bode 27. maja, ki prideta 21. t. m. v Moskvo. Pravijo, da bode pri tej priliki car mnogo kaznovancev pomilostil in 20 milijonov rubljev glavnega davka odpustil. — Turški sultan je vendar enkrat privolil, da se železnica srbska pri Vranji zveže s turško od Soluna; za Libanonsko pokrajino imenovan je za sultanova namestnika katoliški Arbanaus Wassapaša. — Bolgarski knez je iz Črnogore se odpeljal na ruskej ladiji od Kotora v Trst, s črnogorskim knezom vred, potem pa skoz Italijo in Švičarsko na Nemško. črnogorski knez Nikola pa je prišel k našemu cesarju na Dunaj in se podal potem dalje na Rusko h kronanju ruskega carja. — Srbski kralj Milan bil je od Jelene Markovičeve v cerkvi z revolverjem napaden lani, Jelena je sedaj k smrti obsojena. — V Egiptovski deželi nameravajo Francozi izkopati drugi kanal za ladije iz Srednjega do Rudečega morja čez Sueško ožino. Krivi prerok Makdi razsaja še vedno okolo Hartuma; vse vjete kristijane da kot sužne prodati. — Francozi bodo drugo leto še več potrošili za vojaštvo, namreč 603 milijone frankov. V zapadni Afriki pod ravnikom zaseli so Francozi deželo Loango in v Tonkin poslali mnogo vojakov, da si deželo popolnem osvojijo. —

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec)

(Dalje.)

I. Do XVII. stoletja. Kedaj se je prikazala prvokrat v krajih, v kojih sedaj štajerski Slovenci prebivajo, se ne da za gotovo določiti. Toliko se sme pa trditi, da ko je v letih 17, 80, 169—175, 225, 255, 334 in 380 po Kr. davila po celem takrat znanem svetu, gotovo ni prizanesla našim krajem, vsaj tega v enakih slučajih tudi pozneje ni storila.

Kakor za časa Rimljanov je zgodovina štajerske dežele tudi za časa preselitve narodov in naslednje dobe zelo temna in nezanesljiva. Za gotovo vemo le toliko, da so šli Goti, Lon-

gobardi in Franki skoz njo, in da so gospodovali Avari v vzhodnem delu, Slovenci pa v celi štajerski deželi skoraj poldrugo stotino let, dokler jih niso Franki in Bavari izpodrinoli. Ker je pa zgodovinsko dokazano, da je kuga v armadah teh narodov morila, zakaj bi se ne smela trditi, da je ravno ob tistem času razsajala tudi v slov. Štajeru? Posebno strašno je morala v naših krajih kuga moriti v 7. in začetku 8. stoletja, ker se je spomin na nekdanje slovenske naselbine v Štajerskem ohranil le po imenih rek, gor in vesnic. Gotovo je več Slovencev pomorila kuga, kakor meč Frankov. Ker zdravniki niso poznali nobenega zdravila zoper kugo, iskali so ljudje pomoči pri sv. Martinu, patronu Frankov, in so njemu v čast postavili več cerkev. Brez dvoma je tudi ena ali druga sv. Martinu posvečena cerkev naše škofije iz onih časov, vsaj stojijo nekatere tik starodavnih mest in rimske ceste, kakor n. pr. Hajdinska pri Ptuj.

Valvazor, slavní zgodovinar kranjske dežele poroča, da ste l. 792 vsled dolgotrajnega deževja reki slov. Štajera Drava in Sava tako močno narastle, da ste poplavile daleč okoli vsa polja. Mnogo živine — tudi ljudi se je potopilo. Ko je voda vpadla, ni le lakota morila, ampak vsled okuženega zraka in smrada začela je daviti tudi kuga.

Poroča se nam, da je v našem Štajerskem bila l. 872 in 873 strašanska vročina in suša. Povrh so pustošile polja mnogobrojne kobilice, ki so bile od juga priletele. Največ jih je bilo na Ptujskem polji, kjer niso zelenega lista pustile. Veter jih je sicer v Dravo zagnal, ali voda jih je vrgla na suho in ondi so začele gnjiti in širiti grozen smrad. Navstala je kuga, ki je v Ptuj in okolici neusmiljeno morila; kar je ona pustila, pokončala je lakota.¹⁾ Enako hudo se je godilo tudi v poznejših letih skoraj v celi Evropi. Leta 882 in 883 morali so štajerski vojaki iti z nemškim cesarjem proti Normanom in prinesli so nazaj kot plačilo — kugo.

Iz desetega stoletja imamo malo poročil o zdravju in vremenu na Štajerskem, toliko pa vemo, da je l. 995 razsajala po nekterih krajih naše domovine kuga.²⁾

Edenajsto stoletje se je pričelo z nenavadno prikaznijo na nebu. Prikazala se je namreč zvezda repatica, ki je bila tako svetla, da nje ljudje niso zamogli gledati. Že to je ljudi prestrašilo, bolj pa še hud potres, ki se je od Kranjskega do severne Evrope razširjal. Vse se je balo kuge. In res že l. 1006 se je s svojo tovaršico lakoto oglasilo ne le na Nemškem, ampak tudi v naši domovini in je razsajala tako močno, da je semtertje pogrebni-

¹⁾ Sim. Povoden, Pettau I. 285.

²⁾ Aquil. J. Caesar, Ann. dne. Styriae I. 393.

zmanjkalo.") Odsihdob pa nam naša domača zgodovina iz edenajstega stoletja druga nič hudega ne poroča, kot mnogotere napade, ki so jih morali naši predniki pretrpeti od sovražnega nam sosedu — Madjara, dasiravno je pri naših sosedih Nemcih kuga šestkrat hudo razsajala.

Na Nemškem je kuga še trajala tudi v dvanajstem stoletju in lahko naštejemo 25 kužnih let. Naša domovina sicer v tem stoletju ni bila tolikokrat obiskovana, zato pa je toliko več trpela takrat, kedar se je kuga prikazala. Leto 1168 je baje pomrla za njo polovica ljudi. Kobilicam, ki so l. 1195 in 1196 zopet v brezbrojnih trumah na Štajersko priletele, sledila je lakota, hude bolezni in med temi tudi kuga.

Od trinajstega stoletja imamo malo poročil o kugi na Štajerskem, toliko več pa o drugih nevoljah. Že hitro v začetku tega stoletja — l. 1201 je bil dne 4. maja tak silovit potres, da je mnogo hramov in gradov podrlo in razsulo. V Vitanjskem gradu se je podrl turen, ki je štajerskega ministeriala Hartroda in sedem drugih oseb pobil.^{*)} Zgodovina nam ve tudi povedati, da so divji Madjari prirazbijali nekaterekrat v štajersko deželo in da so nekaj let bili celo njeni lastniki, dokler jih Štajerci niso pregnali. L. 1259 je bila huda lakota pri nas, semtertje je davila tudi kuga. Dne 7. maja l. 1267 je pa prestrašil ljudi zopet hud potres, ki je pol ure trajal in mnogo cerkev in gradov porušil. Pet let pozneje l. 1272 pa prihrujejo Madjari s Kumani prek meje, ropajo po Avstrijskem, Koroškem in Štajerskem in tirajo 20.000 ljudi v sužnost. Prihodnje leto obiščejo Ptuj in okolico in zatrosijo med prestrašene Slovence morivko kugo. (Dalje prih.)

Smešnica 20. Oče, le brž se napravite, sosedje Vas uže čakajo zunaj pred hišo, reče hčerka očetu, ki se prav počasno oblačijo, da bi s sosedi šli v bližnje mesto na sejem. „No, če me pa čakajo, potlej pa mi ni treba preveč hiteti“, rečejo oča in se še bolj počasno napravljajo. Stavešničar.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so za popravljanje cerkve v Kapeli pri Brežicah, vsled potresa oškodovane, darovali 200 fl.

(Cesarjevič Rudolf) je v Laksenburg, kder njegova prevzvišena žena princezinja Štefanija bližajoči se njej porod pričakuje, s konjem padel pa k sreči se mu ni zgodilo nič žalega.

(V Šentjurju) ob južnej železnici je pri šivarji A. Rataji šivarski učenec 5letno deklico sunil z okna, da je 4 $\frac{1}{2}$ metra globoko padla. Dete je samo nekaj omedlelo, zgodilo pa se mu druga ni nič, čemur se vsak čudi.

(Za Slomšekovo nagrado) plačali so gospodje J. Urbanec 1 fl., St. Prus 1 fl., Suher, 1 fl. 50 kr., J. Meško 1 fl., J. Sinko 2 fl., Koser 1 fl., Kukovec 1 fl., Pučko 2 fl., Lovrec 50 kr., Kranjc 1 fl., Zitek 1 fl., Bohanec 2 fl., V. iz H. 1 fl., Serajnik 50 kr. Lepa hvala! Žiher.

(Č. g. dr. Šue) v Slov. Gradci je odločno se odpovedal katehiziranju na tamošnji ljudske šoli, se ve, da ne brez tehtnih uzrokov.

(Iz Podove) na Dravskem polju se nam poroča, da so Podovski fantje za Goričkimi letali z vilami in ročicami in se hudo pretepali: eden ima sedaj zlomljeno roko, drugi potrta rebra, tretji ranjeno glavo! Kedaj bo fante pamet srečala! Ali ne morejo župani tukaj ničesar storiti?

(V Staricesti) pri Ljutomeru je Francu Mauriču nek hudobnež dvakrat hram užgal, prvokrat je ogenj pogasil, drugekrat pa mu je vse zgorelo; škode je 1800 fl. Sosedu so vrli gasilci ohranili in tiho vreme. Pogorelec je za malo svotico zavarovan, za drugo mu pa pomagajo sosedje po starej krščanski navadi.

(Resigniral) na št. Jurij je č. g. Jož. Toporišič, č. g. Jan. Simonič bo župnik Tribunski, č. g. župnik Fischer gre v Gradec se zdraviti.

(Umrl) je v Blanci V. Sitar, značajni srenjski pisatelj, ki je 22 let zmiraj samo slovenski uradoval, v št. Mohorju na Koroškem pa dekan Levičnik, slednji slovenski pesnik „Kranjske čebelnice.“

(V Nadolah) pri Rogaci sta dva otroka Horvatova dobila mišnice v bob in zelje, katero sta jedla in umrla.

(Opsovala) je v enem listu celjska „nahtvahterica“ zaporedom mnogo Slovencev, med temi so: dr. Gregorič, dr. Ploj, Bož. Rajč, Romih, Kele, dr. Radač, dr. Lipoid, kaplani Fischer in Hrastel.

(G. Mih. Vošnjak) je celjskim divjakom trn v peti Slovincem pa pravi prijatelj. Vsaka beseda se mu pobere in če le mogoče, krivo zoper njega zavije. Če je g. V. kedaj svaril zoper hmeljarstvo, je to gotovo storil, ker se boji, da ne bi ljudje preveč v nevarnost se podali; kajti mogoče je, da s hmeljem tudi spodleti in zguba je tem večja, čem znatniši so bili stroški. Da bi bil g. V. hmeljarstvo hotel popolnem odsvetovati ali zatreti, to pa ni res, ampak hudobno obrekovanje.

(Zadnji „Prijatelj“) je zopet poln grdih kozlov. Nemške besede: Viehsenehe je predstavil z „govedino kugo“, kar je blizu toliko, kakor „Rindfleischseuche“.

Loterijne številke:

V Trstu 12. maja 1883:	21, 85, 81, 71, 63.
V Linci „ „	38, 55, 31, 6, 79.
Budapešt „ „	81, 52, 86, 33, 57.

Prihodnje srečkanje: 26. maja 1883.

^{*)} Ravno tisti I. 407.

^{*)} Ravno tisti II. 83.